

Felelős társaságirányítás Magyarországon

Dr. Bodzási Balázs
Tanszékvezető
BCE Gazdasági Jogi Tanszék
balazs.bodzasi@uni-corvinus.hu

Szabályozási háttér

- A nyilvánosan működő, tőzsdei részvénytársaságok tipikusan nagyméretű, nemzetgazdasági vagy akár nemzetközi szinten is jelentőséggel bíró szervezetek
- Tevékenységük egész piacokra, illetve egész nemzetgazdasági ágazatokra hatással lehet
- Az ilyen társaságok tevékenységének saját tagságán (részvényesein) túlmutató következményei lehetnek

Szabályozási háttér

- Ezért fogalmazódott meg ezekkel a társaságokkal szemben az a követelmény, hogy tevékenységük során ne csak saját tagságuk (részvényeseik) érdekeit, hanem más szempontokat is figyelembe vegyenek
- Ezek között megjelennek olyan elvárások is, amelyeket nem jogi normák fogalmaznak meg, hanem a társaságoknak a társadalommal szembeni felelős magatartását, elkötelezettségét jelenítik meg
- Ilyen magatartási követelményeket fogalmaznak meg a **Budapesti Értéktőzsde Felelős Társaságirányítási Ajánlásai (BÉT FTA)**

Szabályozási háttér

- Mit jelent a felelős vállalatirányítás/társaságirányítás?
 - A részvénytársaság vezetése nem kizárólagosan a részvényesek profitszemponyjai alapján irányítja a társaságot, hanem más szempontokat is figyelembe vesz
 - Így pl. társadalmi, fogyasztóvédelmi, hitelezővédelmi, üzleti etikai, környezetvédelmi, befektetővédelmi szempontokat,
 - valamint elismeri és védi a társaságon belüli kisebbség érdekeit.

Szabályozási háttér

- A felelős társaságirányítás elveit nem kötelező jogi normák, hanem ún. **ajánlások** foglalják össze
 - Ezek betartását bíróság előtt, állami kényszerrel nem lehet kikényszeríteni, a társasági jogi szabályozás azonban ad némi támogatást ezeknek az ajánlásoknak a betartásához
 - Ezek az ajánlások a **jó üzleti gyakorlatot** foglalják össze, betartásuk elsősorban az érintettek részéről történő önkéntes alkalmazással érhető el

Előzmények

- A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi V. törvény (Gt.) 312. §-a:
 - Ha a részvénytársaság részvényei a Budapesti Értéktőzsdén bevezetésre kerültek, az igazgatóság az éves rendes közgyűlésen a számviteli törvény szerinti beszámolóval együtt terjeszti a közgyűlés elé a felelős társaságirányítási jelentést.
 - A jelentésben az igazgatóság összefoglalja a részvénytársaság által az előző üzleti évben követett felelős vállalatirányítási gyakorlatot és nyilatkozik arról, hogy milyen eltérésekkel alkalmazza a Budapesti Értéktőzsde Felelős Társaságirányítási Ajánlásait. A jelentést a részvénytársaság honlapján közzé kell tenni.
 - A jelentés elfogadásáról a közgyűlés külön határoz. Ha a részvénytársaságnál felügyelőbizottság működik, a jelentés a felügyelőbizottság jóváhagyása nélkül nem terjeszthető a közgyűlés elé.

Előzmények

- A Budapesti Értéktőzsde először 2004-ben tette közzé **Felelős Vállalatirányítási Ajánlásait**
 - Ezeket utóbb a Felelős Társaságirányítási Ajánlások váltották fel (2007)
 - Az Ajánlások legutóbbi módosítására 2012-ben került sor
 - 2018 májusában fogadja el a BÉT Felelős Társaságirányítási Bizottsága az új Ajánlásokat, melyeket a BÉT Igazgatósága 2018. július 23-án hagyott jóvá (hatályos: 2018. augusztus 1-jétől)

Jogszabályi háttér

- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:289. §-a:
 - A nyilvánosan működő részvénytársaság igazgatósága köteles az éves rendes közgyűlés elé terjeszteni a részvénytársaság társaságirányítási gyakorlatát bemutató, az adott tőzsde szereplői számára előírt módon elkészített jelentést.
 - A jelentés elfogadásáról a közgyűlés dönt. A közgyűlés határozatát és az elfogadott jelentést a részvénytársaság honlapján közzé kell tenni.
 - Semmis az alapszabály azon rendelkezése, amely e § rendelkezéseitől eltér.
- Uniós ajánlások
 - A Bizottság 2004/913/EK ajánlása (igazgatók díjazásáról)
 - A Bizottság 2014/208/EU ajánlása a vállalatirányítási jelentés minőségéről (a „betart vagy indokol” elv)

Felelős társaságirányítási jelentés

- A tőzsdei társaságok esetén a nyilvánosság tájékoztatásához szervesen hozzátartozik annak közlése is, hogy a társaság a rá vonatkozó felelős társaságirányítási követelményeknek milyen mértékig és milyen módon tesz eleget
- Ezt a célt szolgálja a felelős társaságirányítási jelentés, amelyet a nyilvánosan működő részvénytársaságok évente készítenek és fogadnak el az éves pénzügyi beszámolóval azonos tartalommal
- Ebben a jelentésben ki kell térni arra, hogy a társaság az BÉT FTA-nak megfelel-e, illetve ha nem, akkor indokolni kell az Ajánlásoktól való eltérést
- Ha az Ajánlásoknak a társaság nem felel meg, az nem feltétlenül von maga után szankciót, az eltérést azonban megfelelően meg kell indokolni („*betart vagy indokol*” elv)

Felelős társaságirányítási jelentés

- A BÉT nem a teljes megfelelést követeli tehát meg, hanem azt, hogy ha valamelyik társaság eltér az Ajánlásoktól, akkor ezt hozza nyilvánosságra és magyarázza meg az eltérés okát
- Ez a megoldás tekintettel van az egyes társaságok egyedi, illetve ágazati sajátosságaira is (pl. hitelintézetek)
- Előfordulhat tehát, hogy valamely ajánlástól való eltérésnek megalapozott okai vannak egy adott társaság esetében, ez azonban fontos lehet a befektetők számára, így az eltérést nyilvánosságra kell hozni, de ez szankciók alkalmazását nem igényli

BÉT Felelős Társaságirányítási Ajánlások

- A BÉT új Felelős Társaságirányítási Ajánlásai 2018. augusztus 1-től hatályosak:
 - Ezeket a tőzsdei társaságoknak először 2019-ben kell figyelembe venniük a jelentéseikben
 - Túlnyomó többsége ajánlás, egy kisebb része javaslat
 - Az ajánlások kötelező jellegűek, a javaslatok azonban nem
 - Az ajánlásoktól való eltérést a kibocsátók kötelesek nyilvánosságra hozni és megindokolni
 - A társaságoknak lehetőségük van arra is, hogy a javaslatoktól való eltérést is megindokolják – javaslat esetén azonban elegendő azt feltüntetni a jelentésben, hogy a társaság alkalmazza-e az adott irányelvet vagy sem

BÉT Felelős Társaságirányítási Ajánlások

- Az Ajánlások szerkezeti felépítése:
 - Preambulum
 - A részvényesek jogai és a közgyűlés
 - Irányítás, ellenőrzés, kockázatkezelés

A részvényes jogai és a közgyűlés

A számviteli törvény szerinti éves beszámoló a részvényesek számára rövid, közérthető és szemléletes összefoglalót tartalmaz, amely magában foglalja a társaság éves működésével kapcsolatos lényeges információkat (így például a menedzsment és az irányítási rendszer áttekinthető bemutatását, a kulcsteljesítmény mutatókat, a kockázatokat, valamint a tulajdonosi struktúrát). (Javaslat)

A részvényes jogai és a közgyűlés

A társaság az osztalékot - feltéve, hogy a részvényes az osztalék kifizetéshez minden szükséges információt, illetve dokumentumot megadott - a közgyűlési határozatban vagy az osztalékfizetés rendjét ismertető közleményben megjelölt tulajdonosi megfeleltetéstől számított 10 munkanapon belül, de legkésőbb az osztalékfizetést megállapító közgyűlés évének végéig kifizeti, illetve, ha az alapszabály erre lehetőséget ad, nem pénzbeli juttatás formájában teljesíti. Amennyiben az előre meghatározott időpontban a tulajdonosi megfeleltetés sikertelen volt, úgy a társaság a sikeres megfeleltetést követő 10 munkanapon belül teljesít. Sikertelen tulajdonosi megfeleltetés esetén a társaság haladéktalanul intézkedik a sikeres megfeleltetés érdekében. (Javaslat)

Javadalmazás

- Javadalmazás
 - Javadalmazási irányelvek/javadalmazási politika
 - Javadalmazási nyilatkozat
- Javadalmazási irányelvek
 - Az igazgatóság/igazgatótanács, illetve az igazgatóság/igazgatótanács tagjaiból felállított bizottság irányelveket és szabályokat ("*javadalmazási irányelvek*") fogalmaz meg az igazgatóság/igazgatótanács, a felügyelőbizottság, és a menedzsment munkájának értékelésére és javadalmazására vonatkozóan.
 - Az igazgatóság/igazgatótanács által megfogalmazott javadalmazási irányelveket a felügyelőbizottság véleményezi. Az igazgatóság/igazgatótanács, valamint a felügyelőbizottság tagjainak javadalmazására vonatkozó elveket (és azok jelentős változásait) a közgyűlés külön napirendi pontban hagyja jóvá.

Javadalmazási nyilatkozat

- Az igazgatóság/igazgatótanács, a felügyelőbizottság és a menedzsment tagjainak javadalmazási elveiről és a tényleges javadalmazásukról a társaság tájékoztatást ("Javadalmazási nyilatkozat") készít a tulajdonosok számára, amelyet a közgyűlés elé kell terjeszteni.
- A javadalmazási nyilatkozatban be kell mutatni az igazgatóság/igazgatótanács, és a felügyelőbizottság tagjainak díjazását, továbbá azokat az irányelveket, amelyek alapján tevékenységüket értékelik, és díjazásukat megállapítják.
- A tájékoztatás része az igazgatóság/igazgatótanács, és a felügyelőbizottság testületi szintű javadalmazására vonatkozó információk közzététele, kifejtve a fix és a változó alkotóelemeket, egyéb juttatásokat, továbbá a javadalmazási rendszer alapelveinek ismertetése és ezek lényeges változásai az előző pénzügyi évvel való összehasonlításban

2017/828/EU irányelv

- Irányelv a hosszú távú részvényesi szerepvállalás ösztönzéséről
- Részvényesek azonosítása
- Információk átadása
 - A közvetítőkre is kiterjed
- A részvényesi jogok gyakorlásának megkönnyítése
- Az eszközezők átláthatósága
- A részvényesi képviseleti tanácsadók átláthatósága
- A javadalmazási politika és a vezetők javadalmazása
- A kapcsolt felekkel folytatott ügyletek átláthatósága és jóváhagyása